

נְפָרְדִים מִפְּאֵר הַדּוֹר

לפני כארבע שנים נפרדנו ממרון הרב מרדכי אליהו זכר צדיק וקדוש לברכה. השבר הזה ונותר גדול ועצום. החלל הריק נותר פֵּעוּר בלִבֵּנו. דמותו הקורנת של מו"ר פֵּאֵר הדור, תשובותיו הבהירות והקולעות, זיו קדשתו, כל אלו נעדרו מאתנו בפטירתו. הפאב עודנו צורב, הגעגועים מציקים. אבינו, מורנו ורִבֵּנו, על מי נטשתנו?

נצטט כאן מעט מן הדברים שנשא גודלי ישראל על מורנו ורִבֵּנו, בהספידם אותו. ובוצותנו לילה בדרךיו ולצעד לאור ארחותיו, נמשיך את מורשתו ונלך לאורו.

"מה אוכל לדבר על מורנו ורִבֵּנו, אין לי מלים מה לדבר עליו, כי קצר המצע מהשתרע. אם נבוא לדבר מהתורה שלו, מהעבודה וגמילות חסדים... מהאמונה, האהבה והיראה, מעבודת הקדש שלו בדחילו ורחימו, מגדלתו בתורה שלו, בכל חלקי הפרד"ס. היה צדיק בקדשה ובטהרה וביראת ה' טהורה... גדול היה בכל הענינים והמוננים, בפסקי הלכות ועניני קבלה, דינים והוראות... אין נושא שנעלם ממנו. אני זוכר שמור אבי ומור זקני אמרו עליו תמיד דברים גדולים, אמרו עליו אפלו דברים שאי אפשר לומר אותם בצבור! אין מי שלא שמע ממנו, וכחו גדול בכל העולם, שכן מאות רבנים העמיד בבית מדרשו דרכי

הוראה'... וכן פסקי הלכות, שרפני ערים וקהלות היו מביאים אליו, כל הדבר הקשה הביאו לפתחו. אין קהלה בעולם, לא רק בארץ אלא גם בחו"ל, שלא הזמינו אותו ולא נסע אליהם... ובין שומעי לקחו אריות, מגדולי החכמים שהגיעו לדנינות וחלקם לבית הדין הגדול, והיו האריות מקיפים אותו בחבילי טרדין ומקשים בשאלות מכל כוון, ומעולם לא נתקע בתשובתו, כי היתה לו סיעתא דשמיא... בבחינת רוח הקדש הופיעה בבית מדרשו. בכל נושא ותחום היה פוסק בצורה בהירה וחדה כתער..."

(האדמו"ר הקדוש, רבי דוד אבוחצירה שליט"א).
"איני חושב שיכולים ספדנים להספיד את הדמות הזאת, אני חושב שהקירות, האבנים, יכולים להעיד על גדלתו... הגדול, הענק, הגאון, החסיד, הדבק באלקיו, הגאון רבי מרדכי אליהו, הראשון לציון, הרב הראשי לישראל, חסידא קדישא שלא רצה להנות בכלל מהעולם, נאבד מאתנו! הוא היה מלמד להועיל, מלבב, עוזר ומסייע... חבל על המעלה שבמעלים שנאבד מאתנו... החסיד הזה, הוא היה חסידא קדישא, והוא ירד לכל חלקי העם. הוא הקריב את עצמו על מזבח ארץ ישראל, על מזבח אותם אנשים שקשה להם להתחבר, ממגזרים מסוימים... הוא המורס מעל..."

(הגאון רבי ראובן אלפי שליט"א).
"מורי ורבותי, רבנו נולד בירושלים, ספג את קדשתה, למד תורתה מרבני ירושלים, למד את תורת הנגלה ותורת הנסתר אצל המקבלים הכי גדולים בירושלים.

וכשהרב גדל, מי שהסתכל עליו, ראה את יפיה של ירושלים העתיקה, שכל הקדושים והמקבלים של ישיבת אל' ראו את יפיו של הרב. ועל זה צריך לבכות! אבדנו את היפיו! איפה נראה את דרך הרב? איפה נראה את יפיה של ירושלים שהרב גדל בה? כלנו צריכים לצעק: 'אבי אבי, רכב ישראל ופרשיו'. הרב היה זה שהנהיג את עם ישראל. הוא נתן את הפח שצריך לעשות הכל בהלכה, ולא ותר על קוצו של יו"ד בהלכה... הוא היה המנהיג, רכב ישראל ופרשיו'. ומצד שני, היה 'אבי אבי', אבא ואמא. כל מי שהיה קרוב אליו הרגיש את המתיקות כמו אבא ואמא, מה חסר לך? מה אתה צריך? לכל יהודי בכל העולם..."

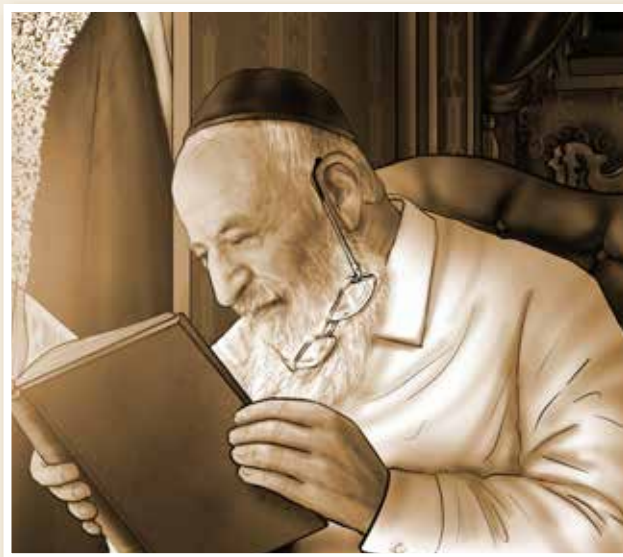
(הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א).
ונחתם בדבריו המעוררים של הגאון רבי משה צדקה שליט"א, ראש ישיבת 'פורת יוסף': "רבנו עליו השלום היה בבחינת עץ, הוא היה מגן ביסורים שלו על הדור. הוא היה מגן בעצה ועודד לדור. תמיד היה מקבל יסורים נוראים באהבה שאין דגמתה... נתפלל שיזכה אותנו הקדוש ברוך הוא, שכלנו נלך בדרך של הרב, בדרך הקדשה והענוה, בהתמדה בתורה."

לאורו נלך ובדרךנו נצעד, לעד.
אברהם אוֹחִיוֹן

פאר דהדור

עשרים וחמישה סיפורים
ביניהם נדירים ובלתי ידועים
ממסכת חייו המופלאה של מורנו ורבנו
פאר הדור והדרו הראשון לציון
הגאון רבי מרדכי אליהו זצוק"ל
מלווים בציורים אותנטיים ומרגשים

מאת הרב אברהם אוחיון

ציורים: אבישי חן

עריכת לשון: הרב שאול עובדיה פתיה

תָּכֵן עֲנִינִים

- 10 בְּזָכוֹת כְּבוֹד תִּתְּנָה!
- 12 הַחֶמֶץ בְּאֵרוֹן הַתְּרוּמוֹת
- 14 מִדּוּעַ לֹא צָפַצַף הַגִּלְאִי
- 16 "צָרִיךְ לְכַבֵּד אֶת כְּבוֹד תּוֹרַתוֹ שֶׁל הָרֵב עוֹבְדֵי יוֹסֵף!"
- 18 "לְקַבֵּל מוֹסֵר, זֶה תְּמִיד טוֹב!"
- 20 הַפְּתִימִד הַצְּנוּעַ
- 22 אֶחָד עָשָׂר מִל!
- 24 מָה קָנָה הָרֵב בְּדָמֵי הַכִּסִּים שֶׁקִּבֵּל?
- 26 מִדּוּעַ הִתְעַכְבָּה הַחֲתִימָה?
- 28 "אֲנִי מַחְזִיק! תּוֹצִיא אוֹתָם!"
- 30 "הֲרִינִי גּוֹזֵר, שֶׁיִּרְדּוּ עִכְשָׁו גְּשָׁמִים!"
- 32 חֲמִשִּׁים דָּפִי גָמְרָא בְּטִיסָה אַחַת
- 34 כֶּף נִשְׁמַר הָרֵב מִמִּיץ עֲנָבִים לֹא מְעַשֵּׂר
- 36 "זְקוּק אֲנִי לְעוֹד חֶמֶשׁ שָׁנִים!"
- 38 מִדּוּעַ סָרַב הָרֵב לְהִתְיָשֵׁב עַל הַכֶּסֶּא?
- 40 מָה בְּקִשׁ הָרֵב לִזְמַר מִמַּטַּת חֲלִיוֹ?
- 42 "אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא!?"
- 44 הַמְּקוֹה שֶׁנִּכְסֵּל
- 46 סִבְלָנוֹת בְּשָׂתִים בְּלִילָה
- 48 הַתְּקִיעוֹת שֶׁנִּתְקְעוּ.....
- 50 לְבָרַח מִן הַכְּבוֹד
- 52 בְּאֵגֶף הַנֶּעַר בְּבֵית הַסֵּהר
- 54 הַשְּׁגִרֵר הַסְּעוּדִי וְחֶטְאוֹ
- 56 הַתְּמוֹנוֹת שֶׁנִּשְׁרָפוּ
- 58 חֲכָמָתָם שֶׁל חֲכָמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

גַּם בְּרִכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה

הַסֵּפֶר מוֹקְדֵשׁ בַּחִיבָה יִתִּירָה
לְרַפּוּאתוֹ הַשְּׁלִימָה שֶׁל ש"ב הַיֶּקֶר וְהַנֶּעֱלָה
מִלֹּא מִצְוֹת כְּרִימוֹן וְרִיחוֹ הַטּוֹב נוֹדֵף כְּאֶפְרַסְמוֹן

ה"ה **גּוֹלָן בְּנוֹן** הִי"ו

יִיתֵן ה' זִכּוֹת הַלִּימוּד מִסֵּפֶר זֶה תַעֲמוּד לוֹ
וְלִרְעִייתוֹ הַיֶּקֶרָה תַחִי'
לִילְדָיו הַרְכִּים וְהַנְּעִימִים נִי"ו וְלִכֹּל אֲשֶׁר לָהֶם
וְיִשׁוּב לְאִיתָנוּ הַרְאֵשׁוֹן בְּרִיא וְשֵׁלֶם
מִתּוֹךְ הַתְּעִלוֹת, הַרְחַבַת הַדַּעַת וְנַהוּרָא מַעֲלִיא
בְּשִׂמְחַת הוֹרֵיו הַאֱהוּבִים וְהַיֶּקֶרִים מִפִּז
ה"ה מֶר מֹשֶׁה (מוֹרִיס) הִי"ו וְרַעֲיִיתוֹ מֵרַת גְּאוּלָּה תַחִי'
יִמְלֵא ה' כֹּל מִשְׁאֲלוֹת לִיבֵם לְטוֹבָה וְלִבְרַכָּה
וְיִזְכּוּ לְרֵאוֹת בְּשִׂמְחַת בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם הַיֶּקֶרִים
וּבְשִׂמְחַת וְהַצְּלַחַת כֹּל יוֹצְאֵי חֲלִצֵיהֶם
לְאוֹרֵךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת
בְּאוֹשֶׁר וְעוֹשֶׁר עַד זְקֵנָה וְגַם שִׁיבָה טוֹבָה
אֲמֵן

עֲרִיכַת לֶשׁוֹן:
הָרֵב שְׂאוֹל עוֹבְדֵיהַ פְּתִיָה
הַגְּהוֹת לֶשׁוֹן וְנִיְקוּד:
יְהוּדִית הִירֶשְׁמָן
הַגְּהוֹת לֶשׁוֹן וְתוֹכֵן:
הָרֵב מֵאִיר אֶרְלֵנְגֵר
צִיּוּרִים:
אֲבִישֵׁי חָן
עִימוּד וְעִיצוּב:
מִירֵי פֶלְקֶסֶר
נִיהוּל גְּרַפִּי:
אֲבֵרָהּ אֹחִיוֹן

©
כֹּל הַזְכוּיוֹת שְׂמוֹרוֹת

הַהוֹצָאָה לְאוֹר
יֶפֶה נוֹף י. יֶפֶה

נִדְפַס בְּיִשְׂרָאֵל סִיוֵן תַּשְׁע"ו
אֵין לְהַעֲתִיק אוֹ לְהַפִּיץ סֵפֶר זֶה
אוֹ קְטָעִים מִמֶּנּוּ בְּשׁוּם צוּרָה
וּבְשׁוּם אֲמִצְעִי אֶלְקִטְרוֹנִי אוֹ מִכְנִי
לְרֵבוֹת צִילוֹם וְהַקְלָטָה
לִלֹא אִישׁוֹר בְּכַתֵּב מִהַמּוֹ"ל

Printed in Israel

כֹּל מִי שֶׁמַּעֲוִיֵּין לְזִכּוֹת
אֶת הַרְבִּים בְּסִיפּוֹרוֹ הָאִישִׁי
בְּכֹל תַּחֲוֹם שֶׁהוּא,
אֲשַׁמַּח לְהִיּוֹת שׁוֹתֵף...

לְהַזְמִינָת כֹּל סֵפֶרִי
הָרֵב אֲבֵרָהּ אֹחִיוֹן
וְלִמְשַׁלּוּחִים
בְּכֹל רַחְבֵי הָאָרֶץ:
050-4164-500

הקדמה להורים

את דמותו של הגאון הגדול, 'הראשון לציון', מורנו ורבנו **הרב מרדכי אליהו** זצוק"ל, הכירו אנשי ירושלים מזה עשורים רבים.

"הרב אליהו" - הזכירו את שמו ביראת כבוד, "הרב אליהו" - חלו למשמע שמו.

הגאון הגדול, הרב מרדכי אליהו, נולד בין חומותיה של העיר העתיקה. אביו, הגאון המקבל רבי סלמאן אליהו, היה תלמידו המובהק של רבנו יוסף חיים, ה'בן איש חי' ומחבר הספר 'פרם שלמה' על 'עץ חיים'.

כבר בגיל צעיר, בעודו נער כבן אחת עשרה, התנתם הרב מרדכי אליהו מאביו. חייו לא היו קלים. מעבר לתחושת האבדן העצום, נותרה המשפחה ללא משענת כלכלית. בלית ברירה, למרות אהבתו העזה לתורה, נאלץ הנער מרדכי לסגור את הספר ולצאת אל השוק, למכר פעכים ולסייע בפרנסת הבית.

בשוק פגש אותו הגאון העצום רבי עזרא עטיה, ראש ישיבת 'פורת יוסף'. רבי עזרא עטיה ראה בעיני רוחו את עתידו של הנער הצעיר. "בוא עמי אל הישיבה, ואני אדאג לפרנסת אמך האלמנה!" אמר לו. ואכן, הנער מרדכי אליהו חבש את ספסלי ישיבת 'פורת יוסף' והחל ללמוד בשקיקה עצומה, כפי שלמד קדם לכן, בין כתלי התלמוד תורה.

"עדיו לגדולות!" אמר עליו רבי עזרא עטיה, ולא טעה אפלו כחוט השערה. הנער מרדכי אליהו התבלט בין חבריו בהתמדה, בלמוד עיוני ומעמיק ובשקידה נוראה. במשך שמונה עשרה שעות ביממה היה צמוד אל הגמרא מבלי לנוע ימין ושמאל.

כבר בעודו נער הכירו

זקני הדור בגדלתו וכבדוהו כפי שמכבדים זקן ובקי. תלמידיו של ה'בן איש חי' קמו מפניו ונהגו בו כבוד רב. שנים מועטות חלפו, והרב מרדכי אליהו הסמוך להוראה ולרבנות, ובהגיעו לגיל עשרים ושש כבר עבר את מבחני הדינות בהצטינות! כך היה לאחד הדינים הצעירים ביותר בארץ ישראל, מאז ועד היום.

שמו של הרב מרדכי אליהו כדן חריף הלך לפניו, ודינים מנסים וותיקים נועצו בו ושטחו בפניו את ספקותיהם. אולם לא רק בתחום ההלכה והדינות יצא שמו של הרב מרדכי אליהו לשם ולתהלה. קדשתו, חסידותו ופרישותו, היו לשם דבר. ה'בבא סאלי' קרב אותו אליו מגיל צעיר, ולמד עמו בחברותא בלילי שבת עד אור הבקר.

תלמידיו של רבנו ה'בן איש חי' זיע"א וזקני ראשי ישיבת 'פורת יוסף' בקשו, כי הרב מרדכי אליהו יעסק בטרתם ובקבורתם לאחר מלאת ימיהם ושנותיהם.

שמשו של **הרב מרדכי אליהו** זרחה בשמי רום, אולם הרב, בקדשתו ובצניעותו, בקש לברוח מן הכבוד ומן הפרסום. המוני ישראל נהרו אחריו לבקש עצה ותושיה, לשאל הלכה ולקבל הוראה, אולם הרב חמק מכל זאת בענות חן טהורה.

אלא שחזקה עליו מצותם של גדולי הדור, רבותיו הקדושים, לטל עליו את תפקיד ה'ראשון לציון' ורבה הראשי של ישראל.

מנויו לתפקיד הנכבד חולל מהפכה של ממש. הרחוקים התקרבו, והקרובים התקרבו עוד יותר. הרב, במאור פניו, בקדשתו ובחסידותו, רומם את רוחו של הצבור, השפיע עליו מתורתו ומאהבתו, ורבבות יהודים קבלו על עצמם חזק איתן, הם ובניהם אחריהם, בזכותו.

מתקף מנויו לכהנת ה'ראשון לציון' לאחר כהנתו של מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, היה הרב נתון פעמים רבות בעין הסערה. אנשים מן השורה התנימו לפרש את חלוקי הדעות ההלכתיים בין גדולי הדור, והכניסו עצמם לסכנה של ממש, כמאמר התנא באבות (ב, י):

"והוי זהיר בגחלתן שלא תפנה". אש המחלקת בערה סביב, על אף שענקי הדור עצמם נחלקו לשם שמים, כבית הלל ובית שמאי בשעתם.

הרב מרדכי אליהו היה הרב של כלל ישראל. בפתח ביתו הצנוע, כמו גם בשערי בית מדרשו, המתינו המונים לבואו. רבים מהם היו רבנים ומורי הוראה, שבקשו להעזר בכח עיונו העמק של הרב, שכל התורה היתה פרושה לפניו. אחרים היו מקבלים בעלי שם, שבקשו לשאב מתורת הסוד שהיתה גלויה לפניו. אולם רבים אחרים באו להתברך ולהושע.

הרב היה מאזין במאור פנים, באזן קשובה, ומברך בחם. והברכות עשו פרות ופרי פרות. חולים קמו ממטת חלים, עקרות נפקדו, ובתים רבים נצלו ממוצבים קשים.

רוח הקדש לא הופיעה בבית מדרשו של הרב, רוח הקדש בקעה מגורונו בכל שעה ושעה.

כך הקים הרב מרדכי אליהו - מי שנמנה בצעירותו על חברי 'ברית הקנאים', ששמה לה למטרה להעמיד את חומת הדת על תלה - את חומותיה של היהדות בארץ ובעולם.

מוסרו הנוקב לצד חיובו הקורן, יראתו הטהורה וגאונותו בתורה, עיונו העמק ושכלו החד, אהבת ישראל שבערה בלבו ודעת ה' שמלאה את כל ישותו, היו לנו למשען ולמשענה.

נבואתו של המורה, ראש הישיבה, התקיימה במלואה: "עוד יהיה הנער לגדול הדור, פאר הדור והדרו!"

עשרים וחמשה הספורים שלפניכם אינם אלא מעט מן המעט, קצהו של ההר הרם והנשא, מומסכת חייו המפלאה של הגאון הקדוש, **הרב מרדכי אליהו זצוק"ל**.

אולם הם משקפים את מסלול חייו של מופת הדור והדרו, ובד בבד סוללים את הדרך בפנינו, להתעלות ולהתקדש במסלה העולה בית אל.

וכאן המקום להודות לבורא עולם על שסיע בידי עד הלום, ובפרט בכל הקשור במישרין ובעקיפין לחינוך ילדי ישראל ברוח ישראל סבא. במה אקדים ה', אכף לאלקי מרום, על כל הטובה אשר גמלני עד כה?

ראשית, אשגר מלות ברכה ואין סוף הכרת הטוב למי שמתלזה אלי בעבודתי, במסירות אין קץ ובנאמנות שלמה זה שנים רבות, הלא הוא עורך הלשון המקצועי והמיוחד, ידידי ורב חביבי, הרה"ג רבי **שאול עובדיה פתיה שליט"א**. על שסיעני ומסיעני תדיר, הן בעריכת הלשון והן בהאדרת התכן בדרכו היחודית, המקצועית והמדקת. תודה מיחדת לידידי ורב חביבי, הצייר, האמן המהלל, הלא הוא **אבישי חן**, על ציורי הספר ועל ציור העטיפה המקסימים והמקצועיים ועל אשר סיע ומסיע תדיר בכל שלבי יצירת הספר בעצותיו המחכימות והקולעות אל המטרה. חפנים של תודה והערצה לנכדניתי והמגייהה המקצועית, הגב' **יהודית הירשמן**. תודה גדולה למגייה היחודי, הרה"ג רבי **מאיר ארלנגר** על מלאכת המחשבת המדקת בהגהות לשון ובשפויי התכן ועל סיעו בכל עת. פן אודה למעצבת והגרפיקאית ביד אמן, הגב' **מירי פלקסר**, על עזוב ועמוד הספר מתחלתו ועד סופו ועל עזוב העטיפה מלאכת מחשבת ורבת חן. וכן על הערותיה והארותיה בכל עניני הספר.

אחרית דבר, אודה לרעייתי הכבודה והחשובה, אשת חיל עטרת בעלה, מרת **נעמה תחי**, אשר היא כדבר המעמיד לכל מלאכת הקדש, משלה אני פועל, מפנה אני שואב את כחותי, ולה אני חב את הכרת תודתי, כי לולא סיעה התמידי בכל המפעל הגדול הזה, לא יכלתי לברך על המגמר של שום יצירה, ולפיכך - שלי ושלכם, שלה הוא. יזכנו ה' לחיים ארפים ומתקנים ולראות נחת מכל עמלנו, אמן.

אברהם אוחיון
ר" סיון תשע"ו

בְּזִכּוֹת כְּבוֹד הַתּוֹרָה!

אַחַד מִמְסֻעוֹתָיו בְּרַחֲבֵי הָעוֹלָם, כָּרַב הָרֵאשִׁי לְיִשְׂרָאֵל, בִּקְרַב הָרַב בְּבִירְתָהּ שֶׁל אַחַת מִמְדִּינוֹת דְרוֹם אַמְרִיקָה. נְשִׂיאָהּ שֶׁל מְדִינָה זוֹ הָיָה יְדוּעַ בְּעֲרִיצוֹתוֹ הָרַבָּה בְּכָלֵל, וּבִיַּחְסוֹ הָעוֹנֵן לְיְהוּדִים בְּפָרֵט.

הָרַב הִגִּיעַ לְבַקּוֹר, כְּשֶׁהוּא מְלוֹוֶה בְּשִׁגְרִיר הַיִּשְׂרָאֵלִי, בְּמִתְרַגְּמָן, וּבְנִכְבְּדֵי הַקְּהֵלָה הַיְהוּדִית.

הַבַּקּוֹר הַחַל, וְהָרַב הִגִּישׁ לְנִשְׂיָא אֶת מִתְנַתּוֹ, סִפָּר פְּרָקִי אַבּוֹת מִתְרַגְּמָן לְסִפְרֵי דִית. הַנְּשִׂיא עֲלֵעַל בְּסִפָּר, וְהַנִּיחוֹ בְּנִימוֹס עַל הַשְּׁלַחַן. וְהֵנָּה, שְׁלַף הַנְּשִׂיא סִיגָר, הַחַל לְעֵשׂוֹ, וְאֶת הַמַּאֲפָרָה הַנִּיחַ עַל הַסִּפָּר...

הָרַב לֹא הִתְמַהֵמָה. הוּא שָׁלַח אֶת יָדוֹ וְסִלַּק אֶת הַמַּאֲפָרָה מֵעַל הַסִּפָּר. פִּיּוֹתֵיהֶם שֶׁל הַנּוֹכְחִים נִפְעְרוּ בְּתֵדָהֶמָה. הֵם הָיוּ בְּטוֹחִים, כִּי הַנְּשִׂיא, שְׁכַבּוּדוֹ נִפְגַּע, יִשְׁתַּלֵּל מִזַּעַם. הַנְּשִׂיא לֹא אָמַר דְּבַר. בְּפָנִים חַתוּמוֹת נָטַל אֶת הַמַּאֲפָרָה וְהַנִּיחָה עַל הַסִּפָּר בְּחִזְרָה.

"אָמַר לְנִשְׂיָא שְׁיִזִּי אֶת הַמַּאֲפָרָה!" לַחֲשׁ הָרַב לְשִׁגְרִיר שֶׁלְצִדּוֹ, "לֹא מְנִיחִים מַאֲפָרָה עַל סִפָּר קְדוֹשׁ". הַשִּׁגְרִיר הַחּוֹרֵר וְגַמְגָּם. הוּא אָפְלוֹ לֹא הָיָה מְסַגֵּל לַחֲשֵׁב עַל כֶּף. אָבֵל הָרַב הִתְעַקֵּשׁ, וְהַנְּשִׂיא דָרַשׁ לְדַעַת מָה רוֹצֶה הָרַב. הַשִּׁגְרִיר הִתְגַּמְגַּם, וְהַנְּשִׂיא פָּנָה לְמִתְרַגְּמָן וּבִקֵּשׁ לְדַעַת מָה רוֹצֶה הָרַב הַיְהוּדִי. בְּלִית בְּרָרָה מְסַר הַמִּתְרַגְּמָן לְנִשְׂיָא אֶת דְּבָרֵי הָרַב, כְּאֲשֶׁר תּוֹךְ כִּדֵּי כֶּף מוֹרִיד הָרַב אֶת הַמַּאֲפָרָה מֵעַל הַסִּפָּר...

נִרְאָה הָיָה כִּי הַנְּשִׂיא מְקַבֵּל אֶת הַהִסְבֵּר. הַמַּאֲפָרָה נּוֹתְרָה עַל מְקוֹמָהּ. וְהֵנָּה, הַסִּתֵּיִם הַבַּקּוֹר, וְהַנְּשִׂיא קָם וְאָחַז בְּזִרְעוֹ שֶׁל הָרַב, וְהַחַל מְלוֹוֶהוּ הַחוֹצָה. מְלוֹוִי שֶׁל הָרַב נִרְעָדוּ. הֵם הָיוּ בְּטוֹחִים, כִּי הַנְּשִׂיא מְבַקֵּשׁ לְהַעֲנִישׁ אֶת הָרַב בְּאִפְסָן אִישִׁי...

אָן בַּחוּץ צִפְתָּה לָהֶם הַפְתָּעָה. שְׁטִיחַ אָדָם נִפְרַשׁ לְרַגְלָיו שֶׁל הָרַב, וְתִרְוַעַת חֲצוּצְרוֹת נִשְׁמָעָה. הַתְּבַרֵּר, כִּי הַנְּשִׂיא פָּקַד בְּחִשָּׂאֵי לְאַרְגֵּן אֶת מִשְׁמַר הַכְּבוֹד הַמִּיחָד, תּוֹךְ כִּדֵּי הַפְּגִישָׁה, לְכַבּוֹדוֹ שֶׁל הָרַב הַגָּאֹה. הַנְּשִׂיא לוֹוֶה אֶת הָרַב עַד לְרַכְבּוֹ, וְשֵׁם קֵד לְפָנָיו בְּהַכְנַעָה, לֹא לְפָנָי שֶׁבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְבּוֹא אֵלָיו שׁוֹב לְפָגִישָׁה, טָרָם שׁוֹבּוֹ אֲרָצָה. הַפְּגִישָׁה הַשְּׁנִיָּה הִתְרַחֲשָׁה כְּעֵבֶר כְּמָה יָמִים, וּנְכַחוּ בְּהָרַב וְהַנְּשִׂיא בְּלִבָּד. לְיָמִים סִפָּר הָרַב, כִּי בְּאוֹתָהּ פְּגִישָׁה, כָּרַע הַנְּשִׂיא עַל בְּרַכְיֹו, בִּקֵּשׁ אֶת בְּרַכְתּוֹ, וְהִבְטִיחַ לְהַקְלֵל עַל חַיֵּי הַיְהוּדִים בְּאַרְצוֹ.

"בְּמָה זָכָה הָרַב לְכַבּוֹד הָאֲדִיר מֵאֵת הַנְּשִׂיא הָעֲרִיץ?!" נִשְׁאַל הָרַב, וְהוּא הִשִּׁיב: "בְּזִכּוֹתָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה! אֲנִי דֹאגְתִּי לְכַבּוֹדָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה, וּמִן הַשָּׁמַיִם הִרְבּוּ בְּכַבּוּדִי..."